

Тронеvська П.Ю.

студент,

Науковий керівник: Підмурна Н.В.

викладач,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

АГРОХІМІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Проблема раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення на наш час є актуальною. Це пов'язано з тим, що стають відчутними негативні наслідки техногенного впливу на земельні ресурси, загрозливий характер втрати гумусу, спричинений дією ерозії та дегуміфікацією ґрунтів.

Ряд вчених зазначає, що на фоні глибокого порушення екологічної рівноваги між природними та зміненими господарською діяльністю угіддями найнебезпечнішою для ґрунтового покриву є агрохімічна деградація, тобто збіднення ґрунтів на елементи родючості, погіршення гумусового стану та зміна реакції ґрунтового розчину. Це означає, що ми живемо за рахунок експлуатації природної родючості ґрунтів. Таке їх виснаження вже в найближчій перспективі може призвести до істотного погіршення агроекологічних умов [1].

Подорожчання цін на сільськогосподарську техніку, пальне, мінеральні добрива, засоби захисту рослин ускладнює ситуацію, не дає можливості сільськогосподарським товаровиробникам додержуватися раціональних агротехнологій, не сприяє відновленню родючості ґрунтів. Значні площі не використовуються, заростають бур'янами, втрачають свою цінність як основний засіб сільськогосподарського виробництва.

Ще у 1964-1965 рр., одночасно з утворенням державної агрохімічної служби [2], було започатковане агрохімічне обстеження сільськогосподарських угідь, яке у 1996 р. з прийняттям Закону України «Про пестициди і агрохімікати» [3] перетворилося на агрохімічну паспортизацію. Агрохімічну паспортизацію, як обов'язковий захід на всіх землях сільськогосподарського призначення, було запроваджено Указом Президента України «Про суцільну агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення» від 2 грудня 1995 року № 1118-95. У Порядку ведення агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки встановлено від 11.10.2011 року встановлено, що результатом агрохімічної паспортизації всіх земель сільськогосподарського призначення, яка проводиться з метою державного контролю за зміною показників родючості, забруднення ґрунтів токсичними речовинами і радіонуклідами, раціонального використання земель сільськогосподарського призначення є агрохімічний паспорт поля, земельної ділянки. Об'єктами агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення є: рілля, у тому числі зрошувана, осушена; сіножаті і пасовища; багаторічні насадження.

Агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення та моніторинг ґрунтів проводять філії Державної установи «Інституту охорони ґрунтів України» у всіх областях України на чолі з Державною установою «Інститутом ґрунтів України». Мережа зазначених філій проводить моніторинг земель сільськогосподарського призначення та їхню агрохімічну паспортизацію, досліджує якісний стан ґрунтів, визначає тенденцію їх змін, надає науково-обґрунтовані проекти та рекомендації щодо застосування агрохімікатів, веде науково-дослідні, проектно-технологічні та інші наукові роботи. Тобто, на основі робіт цієї установи ми одержуємо інформацію щодо якості ґрунтів, рівня їх родючості, який став основою для розроблення агрохімічних паспортів полів, земельних ділянок.

Дані про агрохімічний та агроекологічний стан земельних угідь, одержані при проведенні агрохімічної паспортизації, дають можливість використати їх у сільськогосподарському виробництві, розробити й ефективно застосувати комплекс заходів з відтворення родючості ґрунтів.

Лише за матеріалами агрохімічної паспортизації можна раціонально розмістити культури на полях сівозміні; визначити площі для проведення хімічної меліорації ґрунтів; збалансовано, з додержанням науково обґрунтованих норм застосовувати мінеральні добрива; правильно оцінити стан та динаміку родючості ґрунту. Крім того, лише за матеріалами агрохімічної паспортизації мають бути встановлені зони для вирощування високоякісної екологічно безпечної продукції, ведення органічного виробництва, а в багатьох регіонах завдяки цьому з'являються і закордонні інвестори.

Ст. 37 Закону України «Про охорону земель» встановлено, що дані агрохімічної паспортизації земель мають використовувати у процесі регулювання земельних відносин у разі: передачі у власність або наданні в користування, в тому числі в оренду, земельної ділянки; зміні власника земельної ділянки або землекористувача; проведенні грошової оцінки земель; визначенні розмірів плати за землю; здійсненні контролю за станом родючості ґрунтів.

У той же час агрохімічний паспорт земельної ділянки не згадується в Земельному кодексі України.

Людина, яка прагне працювати на землі, потребує реальної оцінки земельної ділянки, яка можлива лише на основі даних її агрохімічного паспорта. І держава, здійснюючи за рахунок коштів державного бюджету основні заходи з агрохімічної паспортизації сільськогосподарських угідь, з одного боку, підтримує вітчизняного сільгосптоваровиробника, з другого – повинна постійно контролювати найцінніше національне багатство – землю.

Отже, викладене вище, дозволяє зробити висновок про те, що аналіз положень законодавства України та правова доктрина надають підстави розглядати агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення як одну із правових форм охорони земель сільськогосподарського призначення та забезпечення сталого землекористування, яка має обов'язковий характер та проводиться з метою попередження погіршення якісного стану земель, охороні їх від забруднення,

псування, деградації сільськогосподарських угідь та забезпечення екологічно безпечного їх використання.

Список використаних джерел:

1. Земельне право України: Підручник / М.В. Шульга (кер. авт. кол.), Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.П. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.
2. Бенцаровський Д.М., Дзюба О.Г., Кулинич П.Ф. Закон про охорону родючості ґрунтів // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «40 років: від агрохімічної служби до служби охорони родючості ґрунтів». – К.: Аграрна наука, 2004. – С. 10-17.
3. Закон України «Про пестициди і агрохімікати» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 14. – С. 309-318.

Тюра О.І.

здобувач,

Науковий керівник: Підмурна Н.А.

викладач,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

В наш час питання охорони земель в Україні є одним із найважливіших у земельному законодавстві. Правова охорона землі передбачає систему правових засобів, за допомогою яких здійснюються заходи з відновлення, покращення стану земель та підвищення родючості ґрунтів.

Проблемні питання щодо забезпечення охорони земель досліджували такі науковці як, В.Л. Мунтян, Ю.С. Шемшученко, В.І. Андрейцев, Н.І. Титова, М.В. Шульга, П.Ф. Кулинич, В.В. Носік та ін.

Необхідно звернути увагу, що в юридичній літературі охорону земель розглядають у широкому та вузькому розумінні.

Охорона земель у широкому розумінні включає в себе весь комплекс регулятивних правовідносин, у яких опосередковуються організаційні, економічні, науково-технічні заходи, що спрямовані на забезпечення збереження земель, їх ощадливе та раціональне використання. Здійснення цих заходів відбувається за допомогою державно-владного впливу на поведінку учасників земельних правовідносин. Таким чином, це свідчить про наявність системи правових заходів як форми юридичної реалізації економічних, організаційних, науково-технічних заходів, з одного боку, а з іншого, – про відносно самостійну групу заходів охорони земель як правової охорони земель, тобто у вузькому конкретно-юридичному розумінні [1].

Найбільш точне визначення даного поняття міститься у ст. 1 Закону України «Про охорону земель», де вказано, що охорона земель – це система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного